Algemene Rekenkamer

Minister van Financiën
Korte Voorhout 7
2511 CW DEN HAAG

Postbus 20015
2500 EA Den Haag
070 342 43 44
voorlichting@rekenkamer.nl
www.rekenkamer.nl

datum 2 april 2025
betreft Aandacht financieel beheer BZ/BHOS

Geachte heer Heinen,

Wij vragen uw aandacht voor onze zorgen over het financieel beheer van de begrotingen van het ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ, V) en Buitenlandse Hulp en Ontwikkelingssamenwerking (BHOS, XVII). Wij hebben besloten bezwaar te maken tegen het financieel beheer van BZ en BHOS. Het betreft een bezwaar op grond van artikel 7.21, lid 1 van de Comptabiliteitswet 2016.

Ons onderzoek naar de financiële informatie in het Jaarverslag 2024 van BZ en van het Jaarverslag 2024 BHOS is nog gaande. Het bezwaar wordt gemaakt omdat we in ons Verantwoordingsonderzoek 2024 een ernstige onvolkomenheid in het financieel beheer hebben vastgesteld betreffende de inrichting van de administratie. De oorzaak van de ernstige onvolkomenheid is gelegen in tekortkomingen in de inrichting van de administratie, gecombineerd met het in eigen beheer nemen van SAP voor de financiële administratie en de volledige implementatie van het systeem IMPACT. Het opstellen van de jaarverslagen en de controle door de ADR is hierdoor ernstig vertraagd. Met forse ondersteuning door de ADR is het mogelijk gebleken om — met vertraging en correctieboekingen — een financiële verantwoording over 2024 op te kunnen stellen.

Er resteert echter nog een onzekerheid over de juistheid van de verantwoorde uitgaven en ontvangsten die groter is dan de goedkeuringsmaterialiteit voor de getrouwheid. Dit heeft geleid tot een door de ADR afgegeven controleverklaring met beperking bij de verantwoording van BHOS 2024. Bovendien constateren wij dat er meerdere toleranties voor de rechtmatigheid zijn overschreden.

ons kenmerk 25002173 R
bijlage(n)

Als gevolg van de tekortkomingen in de inrichting van de administratie zijn de verantwoordingsdocumenten en het auditrapport van de Auditdienst Rijk (ADR) voor verantwoordingsjaar 2024 niet tijdig opgeleverd. Pas op 28 maart 2025 hebben wij de definitieve documenten ontvangen. Hiermee is de uiterlijke wettelijk vastgestelde indieningstermijn van 14 maart 15:00 uur fors overschreden. Dat brengt de Algemene Rekenkamer als externe controleur in de problemen. Niet alleen bij het tijdig kunnen beoordelen van de kwaliteit van de controlewerkzaamheden van de ADR maar ook bij het tijdig opstellen van de rapporten bij het Jaarverslag BZ, het Jaarverslag BHOS en bij het Financieel Jaarverslag van het Rijk (FJR).

Wij vragen u, uitgaande van uw wettelijke taken met betrekking tot de coördinatie van het begrotingsbeheer van het Rijk en het bevorderen van de doelmatigheid van het financieel beheer van het Rijk (CW 2016, art 4.11 en 4.12), de ministers van BZ en voor BHO met raad en daad te ondersteunen bij het structureel op orde brengen van het financieel beheer en de financiële functie. Dit sluit ook aan bij de wijze waarop u uw systeemverantwoordelijkheid heeft beschreven in uw brief van 2 november 2021[1].

De minister van BZ en de minister voor BHO zijn evident de eerst verantwoordelijke voor het financieel beheer bij het ministerie. Wij hebben onze zorgen allereerst bij hen kenbaar gemaakt. Daarnaast doen wij een beroep op u. Wij menen dat uw ministerie staat voor een sterke financiële functie bij het Rijk en ook bij het ministerie van BZ. Het is een voorwaarde voor goed begrotingsbeheer.

U kunt door uw rijksbrede verantwoordelijkheid voor een doelmatig financieel beheer, samen met andere bewindspersonen, een belangrijke bijdrage leveren. Dit is eerder succesvol gebleken door het ondersteunen bij het ministerie van VWS door het versterken van expertise, het delen van best practices en het versnellen van inzicht in tekortkomingen in het financieel beheer.

Daarnaast werkt u vanaf 2011 aan meer uniformiteit in het gebruik van systemen voor de financiële administratie. Dit kan het beheer en de controle vereenvoudigen. Het IT-landschap voor het financieel beheer van de rijksoverheid is sterk versnipperd. De uitwisseling van gegevens wordt bemoeilijkt door het ontbreken van uniforme definities van begrippen en standaarden, het gebruik van verschillende IT-pakketten voor de financiële administratie (Oracle, versies van SAP) en voor verschillende beheeronderdelen zoals het inkoopbeheer en subsidiebeheer die niet altijd goed aansluiten op de financiële

[1] Brief minister van Financiën dd 2 november 2021, TK 2021-2022 31 865 nr. 199

administratie. Met het programma *Toekomst Financiële Administratie (TFA)* wordt gewerkt aan een rijksbrede standaardisatie. De implementatie van een nieuw systeem bij het ministerie van Buitenlandse Zaken wijkt hiervan af en ondermijnt deze uniformeringsdoelstelling. Het is daarom van belang dat hier scherper op wordt toegezien en dat keuzes binnen departementen in lijn worden gebracht met het rijksbeleid.

We hebben de minister van BZ en de minister voor BHO een bezwaarbrief gestuurd over de zorgen die wij hebben over het financieel beheer op het ministerie. Hierin hebben we tevens gevraagd om een adequaat verbeterplan en acties om te voorkomen dat vergelijkbare problemen en risico's zich ook in 2025 en volgende jaren voordoen. Hierbij ontvangt u een afschrift van die brief.

De minister van Buitenlandse Zaken en de minister voor BHO ontvangen een afschrift van deze brief.

Algemene Rekenkamer

Pieter Duisenberg,
president

Cornelis van der Werf,
secretaris